

جشن نامه‌ی استاد پرویز شهریاری

حسن نیک بخت

- سال‌ها باید که تا... (جشن نامه‌ی استاد پرویز شهریاری)
- به کوشش دکتر رقیه بهزادی
- چاپ اول - ۱۳۸۲ (قطع وزیری)
- انتشارات فردوس و انتشارات مجید
- ۵۶۰ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

اشاره

استاد پرویز شهریاری در دوم آذرماه سال ۱۳۰۵ در یکی از فقیرترین محله‌های کرمان به نام دولت‌خانه چشم به جهان گشود. پدرش دهقان زاده‌ای بود که روی زمین‌های اربابی کار می‌کرد. پرویز خردسال تا خود را یافت با فقر و ناداری دست و پنجه نرم کرد. پدر که با ظلم و ستم ارباب - رعیتی آشنا بود، تاب بیدادگری‌های ارباب را نیاورد و در برخورد با ارباب، از کار بیکار شد.

مسئولیت خانواده و تأمین هزینه‌های زندگی، وی را به کارخانه‌ی «ریسندگی خورشید»، که حیات خود را تازه آغاز کرده بود، کشاند. کار در فضای بسته، پرغبار و بی‌روح سالن ریسندگی، دهقان‌زاده‌ی پرورده‌ی در دامن طبیعت را به سمت بیماری سوق داد و سرانجام در زمستان ۱۳۱۷ در سن ۴۶ سالگی به خاطر تجویز داروی اشتباه توسط پزشک مجاز (دستیار پزشک تجربی) گرفتار مرگ زودهنگام شد.

پس از فوت پدر سرپرستی ظاهری بچه‌ها به عهده‌ی پرویز گذاشته شد ولی سرپرستی واقعی آن‌ها شیرزنی بود به نام «گلستان»

که برای ادامه‌ی تحصیل و زندگی فرزندان به کارهای سختی از قبیل پنبه پاک‌کنی، پشم‌ریسی و بادام‌شکنی روی آورد تا فرزندان خود را به مدارج عالی علمی برساند. پرویز هم برای اینکه گوشه‌ای از خرج زندگی را تأمین نماید به کارگری، گاوچرانی و خرمن‌کوبی پرداخت و بدین‌گونه پرویز تا سال سوم دبیرستان را در دبیرستان ابرانشهر گذراند و وارد دانشسرای مقدماتی کرمان شد و در خرداد ۱۳۲۳ فارغ‌التحصیل شد و در رشته‌ی ریاضی دانشکده‌ی علوم ثبت‌نام کرد و هم‌زمان در کلاس‌های شبانه به تدریس پرداخت.

اما این جوان را درد دیگری بود: **تضادهای اجتماعی** روح حساس او را می‌آزرد و سختی‌های پایان‌ناپذیر زندگی، مظلومیت مادر، سرنوشت پدر و بی‌رحمی جامعه از پرویز شخصیتی دردآشنا ساخته بود. از درد دردمندان باخبر بود چه خود پرورده‌ی همان دردهای اجتماعی بود و از این رو به فعالیت‌های سیاسی روی آورد و با مبارزه‌ی مستمر خود تلاش کرد تا رسیدن به هدف دست از مبارزه برندارد. بازداشت‌ها و زندان رفتن‌ها از او مردی پخته و دگراندیش ساخت.

با اعتقاد کامل قدم به راهی گذاشت که انتخاب کرده بود. او خود را فدای جامعه کرده بود و با عشقی سرشار از انسانیت برای رهایی مردم از دردها و رنج‌ها و تضادهای اجتماعی مبارزه می‌کرد. در فروردین ماه ۱۳۲۸ برای

مورثه دوم - شماره
نهم - نهم بهار ۸۸
مزاروسیس‌موسوهندستان - دو

اولین بار به جرم دگراندیشی به زندان افتاد و بعد از آن بارها و بارها گرفتار زندان شد، اما هربار زندان برای او دانشگاهی شد و باعث شد تا او آبدیده تر شده و برای مبارزه‌ی بعدی آماده شود. شهریار در زندان هم آرام و قرار نداشت. او در بند هم از تعلیم و تعلم باز نماند و مشتاقانه به مطالعه پرداخت و زبان روسی را در زندان فرا گرفت. شهریار با پرکاری و تحمل سختی‌های فراوان توانست گام‌های استواری در راه کسب دانش و انتقال آن دانش به دیگران بردارد و به حق می‌توان گفت که نسل حاضر به نوعی مستقیم یا غیر مستقیم شاگرد استاد شهریار هستند. اولین کتاب به ترجمه‌ی پرویز شهریار «تاریخ حساب» در سال ۱۳۳۰ توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شد. تاکنون بیش از ۲۱۰ جلد کتاب (تألیف یا ترجمه) از ایشان چاپ و منتشر شده است.

رقم نشریه‌های رسمی که با سردبیری رسمی پرویز شهریار منتشر شده به بیش از ۴۰۰ شماره رسیده است و انتشار نشریه‌های چپستا و دانش و مردم هنوز هم ادامه دارد. از پرویز شهریار نزدیک به هزار مقاله از سال ۱۳۲۵ تا ۱۳۸۱ در نشریات مختلف به ویژه نشریه‌های علمی و ریاضی چاپ شده است.

کتاب «سال‌ها باید که تا...» جشن‌نامه‌ی استاد پرویز شهریار است که به پاس بزرگداشت و ارج گذاری به مقام ایشان توسط خانم دکتر بهزادی گردآوری و تدوین شده است. چون مطالب چاپ شده در این کتاب بیشتر از هفتاد مقاله از نویسندگان گوناگون است، این کتاب را به جنگی خواندنی و مفید تبدیل کرده است.

این کتاب پس از مقدمه و سالشمار زندگی و فهرست آثار به هشت بخش تقسیم شده است. بخش اول «بزرگداشت» شامل گزارش بزرگداشت‌هایی است که تاکنون (۱۳۸۱) برای استاد گرفته شده است. این گزارش‌ها توسط حسن نیک بخت، محمد بهتویی و خسرو باقری تنظیم شده است.

بخش دوم «شعر»، سروده‌هایی از زنده‌یاد استاد امیرحسین آریان‌پور، محمد خلیلی، تورج رهنما، حسن صانعی و جواد نوشین را آورده است.

سومین بخش «خاطره» است و حسن اصغری، هانیبال الخاص، پرویز بابایی، خسرو باقری، منوچهر بصیر، دکتر مهدی بهزاد، زنده‌یاد دکتر مهدی تجلی‌پور، محمد تقی زاده، فرخنده حاجی زاده، علی اشرف درویشیان، دکتر مهدی رجبعلی‌پور، زنده‌یاد دکتر محمدحسین روحانی، دکتر شهریار شهریار، مهندس هرمز شهریار، امیدعلی شهنی کرم زاده، علی اصغر شیخ رضایی، دکتر محمود عبادیان، مصطفی عزیزی، اسد عظیم زاده، دکتر محمدرضا فدایی، عطاالله کویال، مهرک گلبنان، دکتر زهرا گویا، عبدالحسین مصحفی، دکتر علی مصطفوی، دکتر مصطفی معین، دکتر بهمن مهری، بهزاد میرزایی، حسن نیک بخت، دکتر سعید نیکویی و دکتر حسین وحیدی در این بخش به نقل خاطره‌های خود از استاد شهریار پرداخته‌اند.

در بخش چهارم «ادبیات»، علی محمد افغانی، محمد بهتویی، محمد - احمد پناهی سمنانی، دکتر محمدرضا راشد محصل و جمال میرصادقی مقالاتی ارائه کرده‌اند.

در بخش پنجم «زبان‌شناسی» نوشته‌هایی از دکتر ابوالقاسم رادفر، پرویز صالحی، کورش صفوی و دکتر مصطفی عاصی را می‌خوانیم.

در ششمین بخش «ریاضیات، علوم و دانش» از مهران اخباریفر، محمد باقری، دکتر یحیی تابش و منصوره‌ی (شیوا) کاویانی مطالبی چاپ شده است.

در بخش هفتم «سیاست» محمد افتخاری، دکتر عبدالحسین فرزاد و مهران کندی مطالبی دارند.

در آخرین بخش «ایران و اسلام» آثاری به قلم پرویز اذکائی، شهره انصاری، علی اصغر بهرامی، زنده‌یاد احمد بیرشک، علیرضا پلا سید، ویلیام پیرویان، دکتر علی حصوری، دکتر جلیل دوستخواه، دکتر سهیلا صارمی، دکتر مهدی محقق، زنده‌یاد ایرج وامقی و طیار یزدان پناه لموکی می‌خوانیم.

در پایان آلبوم عکسی زیبا از دوران مختلف زندگی استاد پرویز شهریار چاپ شده است.